

INSTITUȚIA MEDICO – SANITARĂ PUBLICĂ CENTRU DE SĂNĂTATE UNGHENI	PROCEDURĂ OPERAȚIONALĂ Managementul durerii IMSP CS Ungheni	Ediția: I Nr. de ex.: 1
		Revizia: - Nr. de ex. : -
	Cod: P.O.S.	Exemplar nr.: 20

1. LISTA RESPONSABILITĂȚILOR DE ELABORAREA, VERIFICAREA ȘI APROBAREA EDIȚIEI SAU REVIZIEI ÎN CADRUL EDIȚIEI PROCEDURI OPERAȚIONALE

Nr. crt.	Responsabil/ operațiune	Numele și prenumele	Funcția	Data	Semnătura
	1	2	3	4	5
1.1	Elaborat	Bargan Natalia	Președintele Consiliului Calității	27.06.2025	
1.2	Verificat	Bargan Natalia	Șef adjunct pe probleme medicale	27.06.2025	
1.3	Aprobat	Belbas Oleg	Șef IMSP CS Ungheni	27.06.2025	

Data intrării în vigoare:

2025

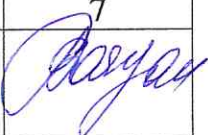
Data reviziei:

2030

2. SITUAȚIA EDIȚIILOR ȘI REVIZIILOR ÎN CADRUL EDIȚIILOR PROCEDURII OPERAȚIONALE

Nr.	Ediția/ Revizia în cadrul ediției	Componenta revizuită	Modalitatea reviziei	Data de la care se aplică prevederile ediției sau reviziei
2.1	Ediția 1			
2.2	Revizia 1			
2.3	Revizia 2			

3. LISTA PERSOANELOR LA CARE SE DIFUZEAZĂ EDIȚIA SAU REVIZIA DIN CADRUL EDIȚIEI PROCEDURII OPERAȚIONALE

Nr	Scopul difuzării	Exemplar nr.	Compartiment	Funcția	Nume Prenume	Data primirii	Semnătura
	1	2	3	4	5	6	7
3.1	Aplicare	1	Președintele Consiliului Calității	șef adjunct pe probleme medicale	Bargan Natalia	11.07.25	

INSTITUȚIA MEDICO – SANITARĂ PUBLICĂ CENTRU DE SĂNĂTATE UNGHENI	PROCEDURĂ OPERATIONALĂ Managementul durerii IMSP CS Ungheni		Ediția: I Nr. de ex.: 1
			Revizia: - Nr. de ex. :-
	Cod: P.O.S.		Exemplar nr.: 20

3.2	Aplicare	1	Serviciu audit intern	Medic audit intern	Mamaliga Constantin	11.07.25	
3.3	Aplicare	1	CS Ungheni	Medic de familie	Șoșu Victoria	11.07.25	
3.4	Aplicare	1	CS Ungheni	Medic de familie	Morari Tatiana	11.07.25	
3.5	Aplicare	1	CS Ungheni	Medic de familie	Scurtu Petru	11.07.25	
3.6	Aplicare	1	CS Ungheni	Medic de familie	Bargan Natalia	11.07.25	
3.7	Aplicare	1	CS Ungheni	Medic de familie	Sipco Valentina	11.07.25	
3.8	Aplicare	1	CS Ungheni	Medic de familie	Cobzac Svetlana	11.07.25	
3.9.	Aplicare	1	CS Ungheni	Medic de familie	Chirinciuc Iulia	11.07.25	
3.10	Aplicare	1	CS Ungheni	Medic de familie	Covali Lilia	11.07.25	
3.11	Aplicare	1	CS Ungheni	Medic de familie	Porojniuc Tamara	11.07.25	
3.12	Aplicare	1	CS Ungheni	Medic de familie	Bondarencu Maria	11.07.25	
3.13	Aplicare	1	CS Ungheni	Medic de familie	Ciobanu Irina	11.07.25	
3.14	Aplicare	1	CS Ungheni	Medic de familie	Ochinciuc Robert	11.07.25	
3.15	Aplicare	1	CS Ungheni	Medic de familie	Raiscaia Tatiana	11.07.25	
3.16	Aplicare	1	CS Ungheni	Medic de familie	Ușurelu Octavian	11.07.25	
3.17	Aplicare	1	CS Ungheni	Medic pediatru	Marcu Elena	11.07.25	
3.18	Aplicare	1	CS Ungheni	Medic pediatru	Jantovan Larisa	11.07.25	
3.19	Aplicare	1	CS Ungheni	Farmacist diriginte	Andrieș Ana	11.07.25	

INSTITUȚIA MEDICO – SANITARĂ PUBLICĂ CENTRU DE SĂNĂTATE UNGHENI	PROCEDURĂ OPERACIONALĂ Managementul durerii IMSP CS Ungheni		Ediția: I Nr. de ex.: 1
	Cod: P.O.S.		Revizia: - Nr. de ex. : -
			Exemplar nr.: 20

3.20	Aplicare	1	CS Ungheni	Contabil Șef	Greco Violeta	11.07.25	
3.21	Informare		CS Ungheni	Medic de familie	Moldovan Maria	11.07.25	
3.22	Evidența						
3.23	Arhivare						
3.24	Alte scopuri						

4. MOTIVAȚIE

Procedura are ca obiect stabilirea modului de asigurare a tratamentului durerii acute și cronice pentru pacienți.

Stabilește un sistem de referință cu scopul monitorizării și eficientizării actului medical într-un mod independent și obiectiv.

5. SCOP

Scopul prezentei Proceduri este:

- Determinarea intensității, calității și duratei durerii.
- Alegerea celui mai potrivit tratament
- Evaluarea eficienței curelor aplicate în timp

6. DOMENIU DE APLICARE

- medici de familie,
- medicii specialiști,
- farmaciști,
- contabili.

7. DOCUMENTE DE REFERINȚĂ

- Legea ocrotirii sănătății nr. 411-din 28.03.1995
- Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr.1558 din 27.02.1998
- PCN nr.135 "Ingrijiri paliative"
- PCN nr. 201 "Durerea in cancer."
- Scara de analgezie OMS
- Scala durerii OMS
- Ord.MS RM Nr.960 din 01.10.2012 "Cu privire la modul de prescrie si eliberare a medicamentelor "

INSTITUȚIA MEDICO – SANTARĂ PUBLICĂ CENTRU DE SĂNĂTATE UNGHENI	PROCEDURĂ OPERATIONALĂ Managementul durerii IMSP CS Ungheni	Ediția: I Nr. de ex.: 1
		Revizia: - Nr. de ex. : -
	Cod: P.O.S.	Exemplar nr.: 20

- Ord.MS RM Nr 71 din 03.03.1999 ”Cu privire la pastrarea,evidenta produselor si stupefiante,toxice si psihotrope”

8. INTRODUCERE / DEFINIȚIE

Durerea este un simptom tratabil. Scopul tratamentului este îmbunătățirea funcționării , permițând individului să lucreze, să meargă la școală sau să participe la alte activități zilnice.

Scopul evaluării durerii este de a stabili „diagnosticul durerii” și planul individualizat de tratament, bazat pe obiective stabilite de comun acord cu pacientul.

9. GLOSAR

AINS	Analgetice neopioide
AOS	Analgetice opioide slabe
AOM	Analgetice opioide majore
SAV	Scala analog vizual a durerii
OMS	Organizatia Mondiala a Sanatatii
PO	Per os
SC	Subcutan
IM	Intramuscular
IV	Intravenos
PCN	Protocol Clinic National
IMSP	Instituție Medico-Santară Publică
CS	Centru de Sănătate
POS	Procedură Operațională de Sistem
MS RM	Ministerul Sănătății Republicii Moldova

10. DESCRIEREA PROCEDURII

Determinarea intensitatii,calitatii si duratei durerii:

Durerea este un simptom tratabil. Scopul tratamentului este îmbunătățirea funcționării, permițând individului să lucreze, să meargă la școală sau să participe la alte activități zilnice. Scopul evaluării durerii este de a stabili „diagnosticul durerii” și planul individualizat de tratament, bazat pe obiective stabilite de comun acord cu pacientul.

INSTITUȚIA MEDICO – SANITARĂ PUBLICĂ CENTRU DE SĂNĂTATE UNGHENI	PROCEDURĂ OPERATIONALĂ Managementul durerii IMSP CS Ungheni	Ediția: I Nr. de ex.: 1
		Revizia: - Nr. de ex. : -
	Cod: P.O.S.	Exemplar nr.: 20

Evaluarea durerii

Se face:

- La intervale stabilite după inițierea planului de tratament.
- Cu ocazia fiecărui raport despre o durere nouă.
- La conversia de la un opioid la altul.
- La intervale corespunzătoare după fiecare intervenție medicamentoasă sau nemedicamentoasă, cum ar fi la 15 – 30 min după administrarea parenterală a opioidului

Evaluarea durerii cuprinde:

<i>I. Caracteristica durerii</i>	Întrebări model
Localizarea	Unde este?
Iradierea	Se întinde și în altă parte?
De când este prezentă	De cât timp o aveți?
Evoluția în timp	S-a înrăutățit?
Severitatea	Cât de puternică este?
Calitate	Cum este?
Frecvență	Cât de des apare?
Durata	Cât durează?
Factori precipitanți	Ce o face să apară?
Factori agravanți	Ce o înrăutățește?
Factori care ușurează	Ce vă ajută?
Impact asupra ✓ activității ✓ somnului ✓ stării psihice	Vă împiedică să faceți anumite lucruri? Vă împiedică să dormiți? Vă face nefericit sau deprimat?
<i>II. Efectele medicației anterioare</i>	
Medicația	Ce medicamente ați luat?
Doza	Cât de multe?
Calea	Oral?
Frecvența	Cât de des?
Durata	Pentru ce perioadă?
Efect	V-a ajutat?
Efecte secundare	V-a deranjat ceva?

INSTITUȚIA MEDICO – SANITARĂ PUBLICĂ CENTRU DE SĂNĂTATE UNGHENI	PROCEDURĂ OPERATIONALĂ Managementul durerii IMSP CS Ungheni	Ediția: I Nr. de ex.: 1
		Revizia: - Nr. de ex. : -
	Cod: P.O.S.	Exemplar nr.: 20

<i>Alți factori</i>	
Psihologici, sociali, culturali, spirituali	Sunteți afectați emoțional din cauza durerii și cum? Ce implicație are durerea asupra vieții și activităților d-estră zilnice (serviciu, familie, relația cu prietenii și apropiații)? În ce măsură durerea interferează cu preferințele d-estră culturale? Cât de mult durerea afectează sfera d-estră spirituală?

Clasificarea durerii fizice în funcție de intensitate:

Pentru aprecierea intensitatii durerii se foloseste scala durerii, aprobată de OMS
Conform scalei durerii avem:

- Fără durere: VAS = 0
- Durere de intensitate mică (ușoară): VAS < 4
- Durere de intensitate medie (moderată): VAS = 4-6
- Durere de intensitate mare (severă): VAS = 7-9
- Durere insuportabilă: VAS=10

Alegerea celui mai potrivit tratament:

Principii generale de tratament al durerii :

- Analgezia trebuie să fie simplă, evitând polipragmazia
- Folosim administrarea orală de câte ori este posibil
- Tratăm profilactic efectele secundare
- Administrarea antialgicelor se face regulat, la ore fixe, cu suplimentare pentru puseurile dureroase

Managementul non-farmacologic al durerii în cancer

Momente cheie:

- Specialiștii din domeniul sănătății trebuie să lucreze în parteneriat cu pacientul și îngrijitorul pentru managementul durerii.
- Durerea totală este un fenomen extrem de complex cu aspecte fizice, psihologice de comportament, cognitive, emoționale, spirituale și interpersonale.
- Abordarea multidisciplinară efectivă este esențială pentru managementul eficient al durerii în cancer.

Tratamentul farmacologic al durerii in cancer

- Selectează analgezicul potrivit

INSTITUȚIA MEDICO – SANITARĂ PUBLICĂ CENTRU DE SĂNĂTATE UNGHENI	PROCEDURĂ OPERACIONALĂ Managementul durerii IMSP CS Ungheni	Ediția: I Nr. de ex.: 1
		Revizia: - Nr. de ex. : -
	Cod: P.O.S.	Exemplar nr.: 20

- Prescrie doza adecvată de medicament
- Administrează medicamentul pe calea potrivită
- Respectă intervalul adecvat între doze
- Previne durerea persistentă și ameliorează durerea de puseu (*breakthrough*)
- Titrează agresiv doza medicamentului
- Previne, anticipează și tratează efectele secundare ale medicamentului
- Ia în considerație utilizarea succesivă a analgezicelor
- Utilizează co-analgezicele potrivite

Evaluarea eficienței tratamentului antialgic aplicat:

Se efectuează de către medicul curant.

La necesitate, tratamentul este corijat și adaptat necesităților pacientului.

Documente utilizate :

- Scala durerii
- Scara analgeziei

Scorul Wong-Baker (expresia feței). Scala FACES → copii peste 3 ani.

Alegerea celui mai potrivit tratament:

Gradul de intensitate a durerii ne orientează asupra medicației pe care o folosim, Scara de analgezie OMS

Treapta I ((VAS < 4))

Se utilizează AINS (paracetamol, ibuprofen, diclofenac s.a.)+ terapia adjuvanda a durerii(pozitia antalgica,hipotermia locala,suport psihologic s.a.)

Denumirea medicamentului	Doza uzuala adult	Doza maxima	Observatii
Acetaminofen (Paracetamol)	300-1000mg PO, PR x4-6 ori	5000mg/ 24ore	Toxicitate hepatica
Acid acetisalicilic (Aspirina)	500-1000mg PO, PR x4-6 ori	5000mg/ 24ore	Toxicitate digestiva si renala
Metamizol (Analgina)	500-1000mg PO x4-6 ori	4000mg/ 24 ore	Utilizare controversata
Diclofenac	50-75 mg PO, PR x2-3 ori	150-200mg/ 24 ore	Toxicitate renala
Indometacin	25-50 mg PO x 3 ori	150 mg/ 24 ore	Toxicitate digestiva,renala,hepatica

INSTITUȚIA MEDICO – SANITARĂ PUBLICĂ CENTRU DE SĂNĂTATE UNGHENI	PROCEDURĂ OPERATIONALĂ Managementul durerii IMSP CS Ungheni		Ediția: I Nr. de ex.: 1
	Cod: P.O.S.		Revizia: - Nr. de ex. : -
			Exemplar nr.: 20

Ibuprofen	200-800 mg POx3-4 ori	2400mg/ 24 ore	Cea mai mica toxicitate digestive. Atentie la cei în tratament anticoagulant si antiulceros

Treapta II(VAS 5 - 6)

• Inițierea tratamentului

- Tramadol 50 mg la fiecare 6-8 ore (pentru durere de fond)
- Tramadol 50 mg la nevoie (pentru puseul dureros sau durerea incidentă)
- Metoclopramid 10 mg la 8 ore (5-7 zile pentru profilaxie grețuri/vărsături care pot apărea ca efect advers tranzitor la inițierea tratamentului cu opioide)
- Bisacodil 5 mg seara + Lactuloză 5 ml de 3ori/zi (pentru profilaxia constipației)

Doza la nevoie pentru puseul dureros sau pentru durerea incidentă este 1/6 din doza zilnică (în acest caz nu putem fracționa comprimatul de Tramadol și de aceea rămân 50 mg)

Ajustarea dozei de opioid se face zilnic crescând cu 30-50-100% pentru a obține controlul durerii.

Trecerea de la treapta II la treapta III:

- Se calculează doza zilnică echivalentă, adunând totalul dozei de puseu (mg/zi) cu totalul dozei fixe preexistente (mg/zi) Doza de 24 ore de Morfina PO=Doza de 24ore de Tramadol PO, IM, SC.
- Dacă durerea a fost necontrolată se crește doza cu 30-50%
- Doza de 24 ore se divide la 6 pentru stabilirea dozei de Morfină ”la nevoie”

Exemplu:

Pacient cu 600 mg Tramadol PO pe zi. Doza echivalentă este de 120 mg Morfină PO pe zi. Doza ”la nevoie” va fi de 20 mg Morfină PO.

Dacă durerea nu este controlată cu această doză inițială de Morfină, a doua zi creștem doza cu 30-50%, la 160-180 mg Morfină PO pe zi (doza ”la nevoie” fiind de 30 mg Morfină PO). Dacă cu această doză nu obținem controlul durerii – creștem din nou cu 30-50% ș.a.m.d.

Dacă odată cu creșterea dozei, ajungem la o doză de Morfină (ex. 300 mg în 24 ore) la care durerea este parțial controlată, dar pacientul devine somnolent, probabil că durerea este opioid semiresponsivă. Înseamnă că evaluarea inițială a fost incompletă și nu am utilizat co-analgezicele corespunzătoare.

INSTITUȚIA MEDICO – SANITARĂ PUBLICĂ CENTRU DE SĂNĂTATE UNGHENI	PROCEDURĂ OPERATIONALĂ Managementul durerii IMSP CS Ungheni	Ediția: I Nr. de ex.: 1
		Revizia: - Nr. de ex. : -
	Cod: P.O.S.	Exemplar nr.: 20

Treapta III-(VAS 7 - 10) Se utilizează AOM (morfină, omnopon, fentanil s.a.) +

	Doza uzuala/adult	Doza maxima
Morfina cu eliberare imediată comprimate 10 mg și comprimate de 20 mg (Sevredol)	2,5-10 mg la fiecare 4 ore regulat + minim peste o ora - doza,, la nevoie”	Nu există, ci doar doza optimă eficientă
Morfina clorhidrat forma injectabilă 10 mg(1%-1ml)	2,5-10 mg la fiecare 4 ore regulat+doza , la nevoie minim peste 15-30 min	Nu exista, ci doar doza optimă eficientă
Morfina retard comprimate 10, 30 si 60 mg (MST Continus)	După sabilirea dozei optime,utilizând Morfina cu eliberare imediată, se poate trece la Morfina cu actiune retard PO(o doza la fiecare 12 ore), dozele pentru 24 de ore ramânând nemodificate	Nu exista, ci doar doza optimă eficientă
Trimeperidina (promedol),solutie injectabila 2%-1ml (20mg/ml)	1ml SC, IM de obicei doar pentru jugularea durerii acute	8ml (160 mg) în 24 ore
Omnopon 2%-1ml, forma injectabilă (contine 13,4 mg de Morfina si alti alcaloizi)	1-2ml SC de obicei doar pentru jugularea durerii acute	4ml(80mg) în 24 ore
Fentanil , sol. Injectabilă 50 mcg/ml	1-2 ml IM, IV –o singura doza, doar pentru jugularea durerii acute	2ml (100 mcg/24 ore)
Fentanil , plasture transdermic 25 mcg /ora sau 50 mcg/ora	Patch:25 mcg/ora , 50mcg/ora cu cresterea dozei la fiecare 72 ore-dupa stabilizarea dozei cu un alt opioid(de exemplu Morfina)	Nu exista, ci doar doza optimă eficientă

INSTITUȚIA MEDICO – SANITARĂ PUBLICĂ CENTRU DE SĂNĂTATE UNGHENI	PROCEDURĂ OPERATIONALĂ Managementul durerii IMSP CS Ungheni	Ediția: I Nr. de ex.: 1
	Cod: P.O.S.	Revizia: - Nr. de ex. : -
		Exemplar nr.: 20

Inițierea tratamentului cu Morfină orală la pacienții opioid naivi :

- Morfină 10 mg la fiecare 4-6 ore (pentru durere de fond).
Cei cu vârsta ≥ 65 ani, cașectici, dar fără insuficiență renală (IR) – 5 mg regulat la fiecare 4-6 ore.
Cei cu IR: 10 mg sau respectiv 5 mg regulat la fiecare 6-8-12 ore.
- Morfină 10 mg la nevoie (pentru puseul dureros sau durerea incidentă), dar nu mai devreme de 1 oră de la administrarea precedentei doze regulate.
- Metoclopramid 10 mg la 8 ore (5-7 zile pentru profilaxie grețuri/vărsături care pot apărea ca efect advers tranzitor la inițierea tratamentului cu opioide).
- Bisacodil 5 mg seara + Lactuloză 10 ml de 3ori/zi (pentru profilaxia constipației).

Doza la nevoie pentru puseul dureros sau pentru durerea incidentă este 1/6 din doza zilnică.

Ajustarea dozei de Morfină se face zilnic crescând cu 30-50% (pentru dozele > 15 mg) sau cu 100% (pentru dozele < 15 mg) în scopul de a obține controlul durerii.

Inițierea tratamentului cu Morfină pareneteral la pacienții opioid naivi fără insuficiență renală:

- Morfină 5 mg la fiecare 4 ore (pentru durere de fond).
- Morfină 5 mg la nevoie (pentru puseul dureros sau durerea incidentă), dar nu mai devreme de 30 minute de la administrarea precedentei doze regulate.
- Metoclopramid 10 mg la 8 ore (5-7 zile pentru profilaxie grețuri/vărsături care pot apărea ca efect advers tranzitor la inițierea tratamentului cu opioide).
- Bisacodil 5 mg seara + Lactuloză 10 ml de 3ori/zi (pentru profilaxia constipației).

Doza la nevoie pentru puseul dureros sau pentru durerea incidentă este 1/6 din doza zilnică.

Ajustarea dozei de Morfină se face zilnic crescând cu 30-50% pentru a obține controlul durerii.

Pacienții vârstnici, cu IR ușoară, cei cu tulburări de deglutiție, greață/vărsături, sedați, semiconștienți, terminali: Morfină 5 mg SC la fiecare 8 ore .

INSTITUȚIA MEDICO – SANITARĂ PUBLICĂ CENTRU DE SĂNĂTATE UNGHENI	PROCEDURĂ OPERATIONALĂ Managementul durerii IMSP CS Ungheni	Ediția: I Nr. de ex.: 1
		Revizia: - Nr. de ex. : -
	Cod: P.O.S.	Exemplar nr.: 20

Evaluarea continuă a durerii în cancer

Evaluarea durerii pacientului și eficacității tratamentului trebuie să fie continuă, iar rezultatele trebuie înregistrate:

- la intervale stabilite după inițierea planului de tratament
- cu ocazia fiecărui raport despre o durere nouă la intervale corespunzătoare după fiecare intervenție medicamentoasă sau nemedicamentoasă, cum ar fi la 15–30 minute după administrarea parenterală a opioidului sau la 1 oră după administrarea orală

Monitorizarea pacientului cu durere

- Scopul monitorizării tratamentului antidurere (se poate înregistra în fișa de evidență):
- Controlul eficacității analgeziei.
- Monitorizarea efectelor secundare în urma tratamentului .
- Detectarea durerilor noi.
- Revizuirea problemelor psiho-sociale.

Contactul se face zilnic sau mai frecvent, până când durerea este controlată, în mod special,

- Dacă durerea este severă.
- Dacă durerea re apare:
- Durere nouă – reinvestigare atentă;
- Progresarea durerii - ajustarea tratamentului.

11. ROLURI ȘI RESPONSABILITĂȚI

- Responsabil de proces :
- șef adjunct pe probleme medicale
- asistent medical șef
- medici de familie,
- farmacist diriginte
- contabili.

INSTITUȚIA MEDICO – SANITARĂ PUBLICĂ CENTRU DE SĂNĂTATE UNGHENI	PROCEDURĂ OPERAȚIONALĂ Managementul durerii IMSP CS Ungheni	Ediția: I Nr. de ex.: 1
		Revizia: - Nr. de ex. : -
	Cod: P.O.S.	Exemplar nr.: 20

12. ANEXE

ANEXA1

Scala vizual analogă (VAS) (OMS):

Instrucțiuni: se marchează pe linia de mai jos cât de puternică este durerea

fără durere ————— durere extremă
0 10

Scala ratei numerice (NRS – numerical rating scale):

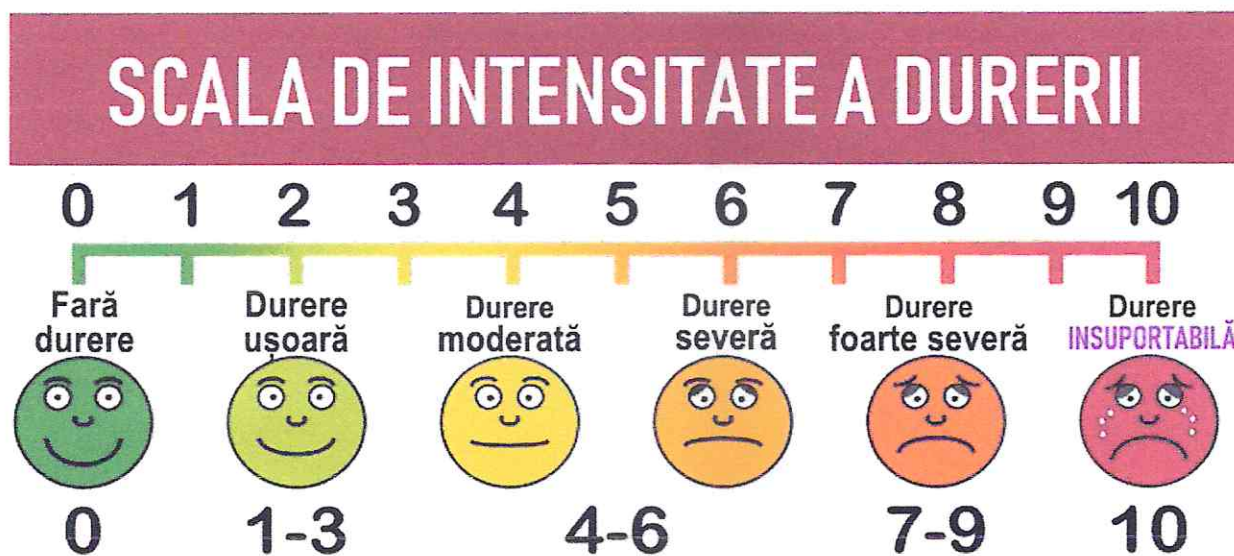
Instrucțiuni: pe o scală de la 0 la 10 se marchează cât de puternică este durerea

Fără durere = 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 = durere insuportabilă

Scala descrierii verbale:

Instrucțiuni: care este cuvântul care descrie cel mai bine durerea

Fără	Slabă	Moderată	Severă	Insuportabilă
0	(1-3)	(4-6)	(7-9)	(10)

INSTITUȚIA MEDICO – SANITARĂ PUBLICĂ CENTRU DE SĂNĂTATE UNGHENI	PROCEDURĂ OPERATIONALĂ Managementul durerii IMSP CS Ungheni	Ediția: I Nr. de ex.: 1
		Revizia: - Nr. de ex. : -
	Cod: P.O.S.	Exemplar nr.: 20

13. CUPRINS

1. Lista responsabilităților de elaborarea, verificarea și aprobarea ediției sau reviziei în cadrul ediției proceduri operaționale	1
2. Situația edițiilor și reviziilor în cadrul edițiilor procedurii operaționale.....	1
3. Lista persoanelor la care se difuzează ediția sau revizia din cadrul ediției procedurii operaționale	1
4. Motivație	3
5. Scop	3
6. Domeniu de aplicare.....	3
7. Documente de referință.....	3
8. Introducere / Definiție.....	4
9. Glosar	4
10. Descrierea procedurii	4
11. Roluri și responsabilități.....	11
12. ANEXE.....	12
13. CUPRINS.....	13